

KONSERNIOHJE 2022

Johtoryhmä 31.5.2022
Kaupunginhallitus (6.6.2022)
Kaupunginvaltuusto (13.6.2022)

Sisällys

1.	Taustaa	3
2.	Yleistä	6
3.	Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteet	7
4.	Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	7
5.	Konserniohjeen soveltamisala	7
6.	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	8
7.	Konserniohjeen sitovuus	8
8.	Kaupungin konsernijohto ja toimielinten toimivallan jako	8
9.	Tytäryhteisöjen hallinnon järjestäminen	9
9.1.	Hallitusten jäsenet, ohjeistus ja selonottovelvollisuus	9
9.2.	Yhtiökokous	9
9.3.	Hallituksen puheenjohtaja	10
9.4.	Toimitusjohtaja	10
9.5.	Palkkiot ja palkitseminen	10
10.	Esteellisyys hallintoelimissä ja kaupunkikonsernissa	11
11.	Talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	11
12.	Konserniraportointi	12
13.	Konsernitilinpäätöksen laadintaan liittyvä ohjeistus ...	12
14.	Keskitetyt konsernitoiminnot	12
14.1.	Hankinnat ja omaisuuden luovutus	12
14.2.	Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet	13
14.3.	Henkilöstöpolitiikka	13
14.4.	Riskienhallinta	13
15.	Tytäryhteisön neuvotteluelvoite	14
16.	Kaupunkikonsernin tarkastus ja valvonta	15
17.	Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	15
18.	Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	15
19.	Tiedottaminen	15
20.	Voimaantulo	16
	Liite: Luettelo konserniyhteisöistä 1.1.2022	17

1. Taustaa

Kuntakonsernien johtaminen edellyttää aktiivista omistajuutta sekä selkeitä tavoitteita omistajuudelle

Valtuusto päättää kuntastrategiassa toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista ja omistajapolitiikasta.

Talousarviossa päätetään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden lyhyen aikavälin tavoitteista, joilla kuntastrategiaa toteutetaan.

Kuntakonsernin toiminta ja talous muodostavat keskeisen lähtökohdan konserniohjaukselle. Kuntakonsernia tarkastellaan taloudellisena kokonaisuutena. Konsernijohtaminen edellyttää konsernijohtolta ja muulta konsernihallinnolta riittävän monipuolista asiantuntemusta ja kokemusta kuntakonsernin johtamisesta, toiminnasta ja taloudesta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kuntakonserni

Kuntalain mukaan kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan tytäryhteisö on yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta.

Konsernijohto ja sen tehtävät

Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset.

Konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta konsernijohtoon kuuluvien välillä määrätään hallintosäännössä. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa konserniohjauksesta eli omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Konsernivalvonta on tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden seuranta.

Omistajapolitiikka

Omistajapolitiikka on osa kuntalain 37 §:n tarkoittamaa kuntastrategiaa, jonka valtuusto hyväksyy. Omistajapolitiikassa määritetään, missä kunnan on perusteltua olla omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikassa asetetaan kriteerit, joilla arvioidaan omistuksen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Omistajapolitiikka linjaa omistajaohjauksen sisältöä ja konkretisoituu konserniyhteisöille kunnan talousarviossa asetettuina tavoitteina.

Omistajaohjaus

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Myötävaikuttaminen perustuu kuntastrategiaan, omistajapolitiikkaan ja yhteisölle asetettuihin tavoitteisiin sekä yhteisöistä ja toimintaympäristön muutoksista saatuun tietoon perustuviin arviointeihin. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin,

henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Toimenpiteiden kirjaamisella on suuri merkitys myös hankintalain 15 §:n mukaisten kunnan sidosyksiköiden statuksen kannalta. Näillä kirjauksilla voidaan tosiasiallisen toiminnan ohella osoittaa mm., että kunnan tosiasiallisesta määräysvallasta sidosyksikköön on myös pyritty huolehtimaan. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa eli se on molemminpuolista myötävaikuttamista. Myötävaikuttamista voi tapahtua myös epämuodollisin keinoin erityisesti kunnan kokonaan omistamissa yhtiöissä.

Omistajaohjauksen periaatteet

Valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista. Ne ovat luonteeltaan pysyviä toimintaperiaatteita, jotka määrittelevät sen, miten kunnan omistamia yhtiöitä johdetaan, ohjataan ja valvotaan.

Valtuuston linjaamat periaatteet ohjaavat konsernijohdolle kuuluvaa omistajaohjauksen käytännön toteuttamista ja siihen liittyvää päätöksentekoa niin kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä kuin laajemminkin osaomistusyhteisöissä, kuntien yhteistoimintaorganisaatioissa ja kunnan sopimussuhteissa. Omistajaohjauksella pyritään varmistamaan kuntastrategiaan sisältyvän omistajapolitiikan toteutuminen.

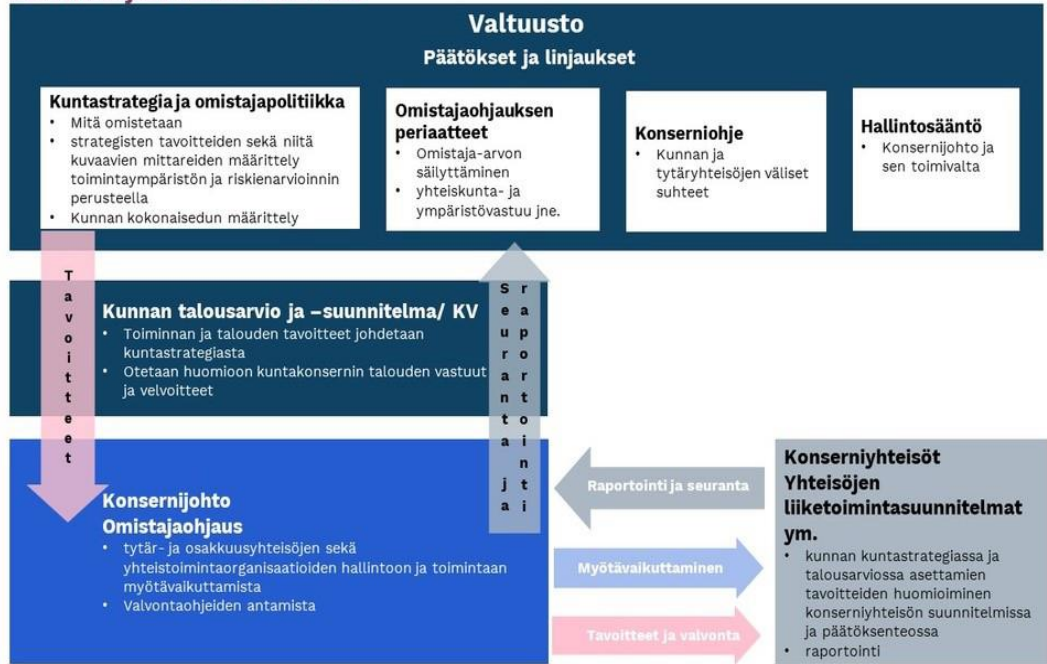
Konserniohje

Valtuusto päättää omistajaomistuksen periaatteista ja konserniohjeesta (Kuntalaki 14 §).

Konserniohjeella määritellään menettelytapoja, jotka tukevat kuntakonsernin talouden suunnittelua ja seurantaan, riskien hallintaa, tiedottamista, sitoutunutta hallitus-työskentelyä sekä hyvää johtamista ja hallintoa.

Kuntalain 47 §:ssä on määritelty konserniohjeen vähimmäisisältö. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin: 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta; 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä; 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta; 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa; 5) konsernin sisäisistä palveluista; 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä; 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Konserniohjaus kuntakonsernissa

2. Yleistä

Loimaan kaupunki emoyhteisönä muodostaa tytäryhteisöineen Loimaan kaupunkikonsernin.

Tytäryhteisö on juridisesti itsenäinen yhteisö, jossa kaupunki käyttää kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:n mukaista määräysvaltaa.

Konserniohjeessa määritellään kaupunkikonsernin johtamisen tavoitteet, toimintatavat sekä eri toimijoiden velvollisuudet.

Konsernijohtosta sekä konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta on määräykset valtuuston päättämän hallintosäännön 21-22 §:ssä (Kv 13.12.2021):

21 § Konsernijohto

Konsernijohdon muodostavat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, palvelualajohtajat, kehittämisjohtaja, talousjohtaja ja Loimaan Vesi –liikelaitoksen johtaja.

Kaupunginhallitus ohjaa kaupunkikonsernia ja vastaa yhteisöjen valvonnan järjestämisestä.

Kaupunginjohtaja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja omistajaohjauksesta.

Palvelualajohtajalla ja liikelaitoksen johtajalla on omaan toimialaansa kuuluva konsernijohtoa tukeva ohjaus- ja valvontavastuu.

22 § Konsernijohdon tehtävät ja toimivallan jako

Kaupunginhallitus

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,

2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja -valvonnan,

3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja yhteisökohtaisen työnjaon,

4. antaa valtuustolle osavuosisikatsauksissa raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittämisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,

5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa sekä

6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

7. seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä,

8. vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,

9. nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä

10. nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kaupunginjohtaja toimii konsernin johtajana ja myötävaikuttaa omistajaohjauksella ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Palvelualajohtajat ja muut viranhaltijat myötävaikuttavat omistajaohjauksella ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

3. Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteet

Kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen omistajapolitiittinen toiminta ja varmistaa pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus.

Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa.

4. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeen tarkoituksena on tukea kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta.

Konserniohjeen tarkoituksena on yhtenäistää konserniyhteisöjen ohjausta, lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä sekä tarvittavan tiedon ajantasaisuutta ja laatua.

Konserniohjeella luodaan puitteet yhteisöjen omistajaohjaukselle.

Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Ohjella luodaan puitteet konserniyhtiöiden ja yhteisöjen hyvälle hallintotavalle ja raportoinnille.

Yhtiöiden hallitusten on noudatettava ohjetta toiminnassaan ja valmistellessaan asioita yhtiökokoukselle.

Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös kaupungin liikelaitoksissa ja niiden johtokunnissa.

Konserniohjeella konsernijohto antaa konsernitason toimintaohjeet ja –periaatteet sekä täsmentää kaupungin, kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan asemaa konsernin johtajana.

5. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee Loimaa kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kaupungilla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Loimaan kaupungilla katsotaan olevan kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta konserniyhteisössä, kun sillä on

- 1) enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen tai
- 2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai siihen verrattavan toimielimen jäsenistä taikka sellaisen toimielimen jäsenistä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin edellisessä kohdassa mainittu äänenenemmistö.

Osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyrittystä (vähintään 1/5 yrityksen osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta) ja osakkuusyrittystä (vähintään 1/5 ja enintään 1/2 omistusyhteisyrittäjien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä).

Kuntayhtymissä ja kaupungin osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kaupunkikonserniin kuuluvat kaupungin määräysvallassa olevat olennaiset yhteisöt ja osakkuusyhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, esitetään vuosittain kaupungin tilinpäätöksessä. *(Luettelo konserniyhteisöistä 1.1.2022 on liitteenä)*

6. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä.

Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

7. Konserniohjeen sitovuus

Kaupunkikonsernissa hyväksytyt konserniohjeet noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistusoehjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

8. Kaupungin konsernijohto ja toimielinten toimivallan jako

Kaupungin konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kaupungin hallintosäännössä *(Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 Hallintosääntö 21§ ja 22§)*.

Kaupungin konsernijohdolla tarkoitetaan kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa. Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, ellei hallintosäännössä toisin määrätä.

9. Tytäryhteisöjen hallinnon järjestäminen

9.1. Hallitusten jäsenet, ohjeistus ja selonottovelvollisuus

Yhteisön hallitus tai vastaava toimielin valitaan yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä määrätyksi toimikaudeksi. Kaupunginhallitus päättää hallitusehdokkaiden nimeämisestä ohjauksessaan olevien tytäryhteisöjen hallituksiin sekä osakkuusyhteisöihin oman toimikautensa pituiseksi ajaksi.

Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin voidaan nimetä kaupunkikonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kaupunkikonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön etua. Hallitus huolehtii yhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä, ohjaa ja valvoo toimivaan johtoa, ottaa ja erottaa toimitusjohtajan sekä hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista.

Toimielinten jäsenten tulee toiminnassaan ottaa huomioon yhteisön edun ohella konsernin kokonaisuus. Konsernin kokonaisuus ja tytäryhteisön etu eivät voi olla merkittävässä ristiriidassa. Ristiriitatilanteessa konsernin kokonaisuus on ratkaiseva, ellei osakeyhtiölaista tai yhtiöjärjestyksestä muuta johdu.

Hallituksen jäsenen tulee oma-aloitteisesti ottaa yhteyttä kaupunginjohtajaan silloin, kun hän katsoo yhteisön käsittelyssä olevalla asialla olevan olennaista merkitystä koko konsernin kannalta tai esitetty ratkaisu on ristiriidassa konsernin kokonaisedun kanssa. Konserniyhtiössä tulee noudattaa soveltuvin osin kulloinkin voimassa olevia kaupungin hallintosäännön määräyksiä luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista.

9.2. Yhtiökokous

Kaupunkia edustaa yhtiökokouksessa kaupunginhallituksen nimeämä henkilö.

Yhtiökokousedustajana ei voi toimia kyseisen tytäryhteisön hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja.

Kaupunginhallitus voi antaa ohjeita yhtiökokoukselle. Yhtiökokousedustajalle voidaan antaa ohjeita koskien mm. hallituksen jäsenten valintaa sekä kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Yhtiökokouksen koollekutsumisen ajankohdasta ja yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava hyvissä ajoin yhtiöjärjestyksessä määrättyllä tavalla. Ilmoitus on toimitettava kaupunginjohtajalle, kaupungin kirjaamoon ja yhtiökokousedustajalle, mikäli tämä on tiedossa.

Konsernijohtoa on ennakkoon jo valmisteluvaiheessa informoitava ja hankittava ennakkokäsitys *konserniohjeiden kohdassa 9 mainituista asioista*.

9.3. Hallituksen puheenjohtaja

Hallituksen puheenjohtaja vastaa omalta osaltaan siitä, että konserniohjeiden **kohdassa 9** mainituista asioista on riittävän ajoissa ennen hallituksen lopullista päätöstä tiedotettu konsernijohdolle.

Jäsenten valinta

Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet.

Jäsenten toimikausi

Hallituksen jäsenet valitaan osakeyhtiölain mukaan vuodeksi kerrallaan, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Hallituksen jäsen voidaan kesken toimikauden erottaa tai hän voi erota osakeyhtiölain mukaisesti.

9.4. Toimitusjohtaja

Yhtiön hallitus nimittää toimitusjohtajan ja tarvittaessa hänen sijaisensa. Toimitusjohtajan toimitusuhteen ehdot on määriteltävä konsernijohdon hyväksymiä periaatteita noudattavassa kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa, jonka yhtiön hallitus hyväksyy.

Ennen toimitusjohtajasopimuksen hyväksymistä, siitä on hankittava konsernijohdon ennakkokäsitys.

9.5. Palkkiot ja palkitseminen

Yhtiön hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous.

Kaupunginhallitus on 25.4.2022 päättänyt konserniyhtiöissä 1.5.2022 alkaen sovellettavista palkkioista.

10. Esteellisyys hallintoelimissä ja kaupunkikonsernissa

Kunta- ja hallintolain esteellisyyttä koskevat säännökset otetaan huomioon valittaessa kaupungin edustajia tytäryhteisöjen hallintoelimiin ja kaupungin päätöksenteossa.

Osakeyhtiön, osuuskunnan ja yhdistyksen tai muun vastaavan yhteisön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsen ja toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva henkilö on esteellinen käsittelemään yhteisön asiaa kaupungin toimielimissä. Henkilö on esteellinen myös, mikäli hänen hallintolain 28.2 §:n 1 kohdassa tarkoitettu ns. perhepiiriin kuuluva läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa.

Kuntayhtymän ja liikelaitoksen hallituksen tai muussa vastaavassa asemassa olevan toimielimen jäsen tai kuntayhtymän tai liikelaitoksen johtaja on esteellinen käsittelemään asiaa kaupungin toimielimessä silloin, jos kaupungin etu on ristiriidassa kuntayhtymän tai liikelaitoksen edun kanssa tai asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.

11. Talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa liikelaitoksille ja tytäryhteisölle toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Konsernijohto neuvottelee liikelaitoksen ja tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että liikelaitosten ja tytäryhteisöjen toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista.

Liikelaitoksen ja tytäryhteisön taloussuunnitelman tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin.

Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kaupunkikonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kaupungille sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhtiöiden liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Merkittävistä muutoksista tulee ilmoittaa konsernijohtolle mahdollisimman pian.

12. Konserniraportointi

Tytäryhteisöt raportoivat kaupungille toimintansa ja taloutensa kehittymisestä sekä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta kolmannesvuosittain konsernijohdon määräämällä tavalla.

Konserniyhteisöt toimittavat kaupungille konsernijohdon edellyttämät esitykset vuotuisiksi tavoitteiksi ja muut edellytetyt raportit pyydettyssä määräajassa.

Säännönmukaisen raportoinnin lisäksi kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta tai kaupunginjohtaja voi pyytää yhteisön johdon edustajan raportoimaan, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet kaupunkikonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

13. Konsernitilinpäätöksen laadintaan liittyvä ohjeistus

Kuntalain 116 §:n mukaan kaupunginhallituksella on oikeus saada tytäryhteisöltä tarpeelliset tiedot kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja toiminnan tuloksen laskemiseen.

Yhteisöt toimittavat tilinpäätösasiakirjat (toimintakertomus, tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja niiden liitetiedot) kaupungille vuosittain helmikuun 15. päivään mennessä, ellei muutoin erikseen sovita.

Talousjohtaja lähettää vuosittain erillisen konsernitilinpäätöksen laadintaa koskevan ohjeen sekä aikataulun tytäryhteisöille.

Toimintakertomuksessa on ilmoitettava, miten valtuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet tytäryhteisön toiminnassa.

Konsernituloslaskelma ja konsernin rahoituslaskelma laaditaan kalenterivuotta vastaavaksi tilikaudeksi ja konsernitase päivämäärälle 31.12. Konsernitilinpäätökseen yhdistettävällä tytäryhteisöllä tulee olla sama tilikausi kuin kaupungilla.

14. Keskitetyt konsernitoiminnat

14.1. Hankinnat ja omaisuuden luovutus

Kaupunkikonsernin hankinnat ja omaisuuden luovutus on suoritettava hyvää hallintotapaa ja voimassa olevaa hankintalainsäädäntöä noudattaen.

Yhteisöjen tulee noudattaa konsernin hankintaohjeita.

Yhteisöjen tulee hankintoja tehdessään pyrkiä konsernin kannalta edullisimpaan lopputulokseen. Päällekkäisten kilpailutusten tekemistä tulee välttää, ja kaupunki varaa tytäryhteisöille mahdollisuuden liittyä kaupungin kilpailuttamiin palvelu- ja muihin vastaaviin sopimuksiin (*mm. vakuutukset ja pankkipalvelut*).

14.2. Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet

Yhteisön on neuvoteltava lainarahoituksen hankkimisesta kaupungin talousjohtajan tai kaupunginjohtajan kanssa.

Mikäli yhteisö pyytää lainoilleen kaupungin takausta, sen tulee antaa kaupungille selvitys yhtiön lainan käyttötarpeesta, takaukseen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä sekä vastavakuuksista.

Kaupunkikonsernissa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan periaatteita.

Rahoitus- ja sijoitustoiminnassa pyritään koko konsernin kannalta edullisimpiin ratkaisuihin. Yhteisön hakiessa pitkäaikaista vierasta pääomaa on tarjouspyyntö- sekä päätöksentekovaiheessa toimittava etukäteen yhteistyössä kaupungin talousjohtajan kanssa.

Lainojen vakuusjärjestelyistä tulee aina neuvotella talousjohtajan kanssa ennen päätöksentekoa.

14.3. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan kaupungin henkilöstöpolitiikan yleisperiaatteita lukuun ottamatta rekrytointiprosesseja.

Harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt noudattavat kaupungin käytäntöä. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut ja harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen tai lisäeläke-etuihin.

Kaupungin järjestämä henkilöstökoulutustarjonta on käytettävissä myös konserniyhtiöissä.

Tytäryhteisöt liittyvät jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu tai tytäryhtiön etu muuta edellytä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun se on kaupungin edun mukaista eikä tytäryhtiön etu muuta edellytä.

14.4. Riskienhallinta

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt noudattavat kaupungin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestämisen perusteita sekä kaupunginhallituksen mahdollisesti antamia sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia ohjeita.

15. Tytäryhteisön neuvotteluvelvoite

Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan/toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kaupungin/konsernijohdon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- *tytäryhteisön perustaminen*
- *yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan ja juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista*
- *yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan*
- *hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta*
- *yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen*
- *toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset*
- *yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset*
- *pääomarakenteen muuttaminen*
- *toimintaan nähden merkittävät investoinnit*
- *varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus*
- *kiinteistö- ja yrityskaupat*
- *osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi*
- *toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen*
- *merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen*
- *johdannaisinstrumenttien käyttö*
- *muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen*
- *periaatteelliset tai taloudelliset merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut*
- *yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen • eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen • yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.*

16. Kaupunkikonsernin tarkastus ja valvonta

Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginvaltuuston asettama tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet toteutuneet kaupunkikonsernissa. Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus tytäryhteisöistä perustuu siihen, mitä kulloinkin voimassa olevassa kuntalaissa on säädetty.

Tarkastuslautakunta huolehtii kaupunkikonsernin tilintarkastuspalvelujen kilpailuttamisesta. Tilintarkastajan valinnasta päättää kuitenkin tytäryhteisön yhtiökokous tai vastaava toimielin.

Mikäli kaupungin kokonaan omistaman tytäryhtiön yhtiöjärjestys poikkeaa tarkastuksen ja valvonnan osalta konserniohjeen määräyksistä, tulee yhtiöjärjestystä muuttaa vastaamaan konserniohjeen määräyksiä.

17. Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kaupungin luottamushenkilöillä on oikeus saada kaupungin viranomaiselta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät vielä ole julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti konsernijohdolle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitoa varten.

Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettävien asiakirjojen osalta luottamushenkilöltä voidaan pyytää kirjallinen kiittäminen siitä, että hän on vastaanottanut salassa pidettäviä tytäryhteisöjä koskevia asiakirjoja.

18. Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinto- ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kaupunkikonsernin kokonaisuus turvaten.

19. Tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaan kaupungin on sopivin tavoin tiedotettava asukkaalleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää.

Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjen on otettava huomioon kaupungin yleiset viestintäohjeet ja -periaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

20.Voimaantulo

Ohjeet tulevat voimaan **1.7.2022**.

Ohjeilla kumotaan kaupunginvaltuuston 30.9.2013 hyväksymät ohjeet.

Liite: Luettelo konserniyhteisöistä 1.1.2022

Loimaan kaupungin tytäryhteisöt

	<i>Y-tunnus</i>	<i>Omistusosuus</i>
<i>Hulmin Huolto Oy</i>	<i>0505992-5</i>	<i>100 %</i>
<i>Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti</i>	<i>0608415-3</i>	<i>63 %</i>
<i>Kehitys Oy Kurittula</i>	<i>1784938-5</i>	<i>100 %</i>
<i>Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot</i>	<i>1075661-0</i>	<i>100 %</i>
<i>Kiinteistö Oy Telkäntie 1</i>	<i>0248688-4</i>	<i>100 %</i>
<i>Loimaan Kaukolämpö Oy</i>	<i>0313531-4</i>	<i>51 %</i>

<i>Kuntayhtymät *)</i>	<i>Y-tunnus</i>
<i>Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä</i>	<i>0204023-3</i>
<i>Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin ky</i>	<i>0136167-6</i>
<i>Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ky</i>	<i>0828255-9</i>
<i>Varsinais-Suomen Liitto</i>	<i>0922305-9</i>

*) Kaupungilla ei ole kuntayhtymissä määräysvaltaa, mutta ne yhdistellään kaupungin konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa.